

Čís. 13751.

Samostatnému podnikateli (obchodnímu jednateři) nepřisluší nárok na provisi z obchodu nevyřízeného.

(Rozh. ze dne 13. září 1934, Rv I 835/33.)

Žalobce domáhal se na žalované firmě zaplacení provise z obchodů jím sprostředkovaných. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nesejde na tom, zda žalobce jako obchodní cestující byl zaměstnancem žalované (obchodním pomocníkem), či samostatným podnikatelem (obchodním jednatelem), neboť v obou případech rozhoduje o splatnosti provise v první řadě ujednání smluvních stran. V souzeném případě tvrdí žalobce, že bylo ujednáno, že mu přísluší 10% provise za všechny obchody jím zprostředkované bez ohledu, zda příkazy firmě jím sdělené byly vyřízeny, pokud se týče zda byly později stornovány neb nebyly z nějakého důvodu efektovány. Nižší soudy zjistily však, že bylo ujednáno jen, že žalobci přísluší 10% provise ze všech přímých a nepřímých obchodů a že nic nebylo ujednáno o tom, kdy provise bude splatna a že příslušetí bude žalobci, i když nebude některý příkaz proveden, pokud se týče bude obchod dodatečně stornován.

Nebylo-li o splatnosti provise nic ujednáno, měl by žalobce, kdyby ho bylo lze pokládati za obchodního pomocníka, podle § 10 zák. ze dne 16. ledna 1910 ř. z. č. 20 nárok na provisi až po dojití placení ze zprostředkovaných obchodů. Je-li však samostatným podnikatelem (obchodním jednatelem) není zákonného ustanovení, ale poměr mezi agentem a principálem nasvědčuje zřejmě tomu, by společnou námahou a prací bylo docíleno zisku, z kteréhož se má agentovi dostati náhrady za jeho činnost. Pokud však nedošlo k zaplacení, nelze mluvit o zisku (Staub — Pisko, 1908, str. 302), a proto nepřisluší mu nárok na provisi z obchodu nevyřízeného. V souzeném případě bylo zjištěno, že obchody v žalobě uvedené, z nichž žalobce žádá provisi, dosud nebyly provedeny, ježto kupitelé zboží dosud neodvolali a neodebrali, a že tedy peníze za toto zboží dosud žalované firmě nedošly. Že by žalovanou firmu stíhalo nějaké zavinění na tom, nebylo ani tvrzeno, ani prokázáno.

Čís. 13752.

Přípustnost pořadu práva, domáháno-li se na okresu náhrady škody, ježto okres, prováděje práce kanalizační a stavbu silnice, zanedbal povinnou opatrnost, které musí dbáti každý, kdo provádí kanalizační práce nebo stavbu silnice.

(Rozh. ze dne 13. září 1934, R II 187/34.)